

Harrin kertomus Isoisänniemen historiasta

Teleseniorien ryhmä kävi tutustumassa Mustikkamaan Isoisänniemeen. Olin ehdottanut tätä retkeä ”jonain kauniina kevätpäivänä” ja mielenkiinnon syynä oli se, että esivanhempani ovat asuneet tässä paikassa noin vuodesta 1870 aina 1940 -luvulle.

Niemi on joutunut aikamoisen muutoksen kouriin, ensin näkymät muuttuivat täysin kun kauniiden Sompa- ja Nihti -saarien päälle alettiin rakentaa satamaa 1950 -luvulla ja toisen kerran kun Korkeasaaren johtava silta avattiin liikenteelle 1973. Nyt näkymät ovat taas täysin muuttuneet, kun pohjoisen satama-alueen tilalle tuli Sompasaari – Kalasatama -kerrostaloalueet ja länteen jättimäinen Kruunusillat Laajasalon Kruunuvuoreen.

Mustikkamaa oli pitkään pelkkien veneyhteyksien varassa kunnes Kulosaaresta rakennettiin silta 1964. Isoisänniemessä on kuitenkin säilynyt jonkin verran alkuperäistä luontoa ja isovanhempieni talon päädyssä kasvanut valkoinen syreenipensas, jokunen peruskivi ja messinkinen ovikyltti ”A. Wickman”. Rantakalliot ovat paikallaan ja kalliolaki ”Brantaberget”, jossa yhä näkyy Juhannuskokkopaikan jälki.

Koko Mustikkamaa oli 1900 -luvun alussa suunniteltu satama-alueeksi, mutta pelastui kun se julistettiin kansanpuistoksi v. 1921. Sukulaiseni ovat myös pitäneet Mustikkamaalla venetelakkaa vuodesta 1911 alkaen saaren toisessa päässä ja tämän päivän retkellä oli mukana ko. venetelakalla kasvanut, veneiden ja meren kanssa koko ikänsä puuhannut Roger ”Tjalle” Wickman. Hän muistaa, että talo purettiin 1950 -luvulla ja oli itsekkin mukana purkutöissä. Hirret kuljetettiin venetelakalle. Niemi sai virallisen nykyisen nimen 20 -luvun maanmittareilta, kysyivät miksi paikalliset tätä paikkaa kutsuvat? ”Det är kalled Farfarsudden” - isoisoisäni mukaan ja nimi jäi viralliseksi.

Keskiviikko 29.5 oli helteinen ja tuli mieleen, että retkelle oli säävaraus – tällaista suuntaa säässä ei kuitenkaan ajateltu. Suurin osa retkeläisistä tuli Rautatieaseman kaakkoisnurkalta bussipysäkiltä n. 17. Hmm... mikähän on logiikka, kun bussin numero on 16? Retkeläiset saivat saman vanhan ja

pahasti kolisevan bussirämän kuin allekirjoittanutkin viikkoa aiemmin käydessään paikalla.

Ko. päivä ei ehkä ollut paras mahdollinen, helteen lisäksi oli koululaisten retkiporukoita eli paljon väkeä menossa Korkeasaareen. Meteliä piisasi ja sitä aiheutti myös retkibussit pitäessään moottoreita käynnissä seniorien retkikohteen vieressä.

Pääsimme hieman sivustalle vaahteran varjoon ja kerroin sukuni olevan peräisin aina isoisoisästä omaan isääni asti tältä paikalta. Heillä oli 1600 m² tontti, mutta ei omaa, vaan vuokralla kaupungilta ja vuonna 1915 sen vuosivuokrahinta oli 40 mk.

Isoisoisä Viktor W. muutti Sörnäisten puutaloista tänne niemeen v 1870 ja rakensi pienehkön talon. Kulku mantereelle tapahtui veneellä tai talvella jäätä myöten.

Silloin purjelaivat olivat talven Sörkän laitureissa odottamassa kevättä ja jäiden lähtöä. Hyvää aikaa kunnossapitoon! Tämä Viktor oli jonkinlainen purjelaivojen kunnossapidon järjestelijä eli samalla tontilla sijaisi kalustovaja, jossa varastoitiin purjelaivojen tarvikkeita. Viktorin titteli on joskus merkitty kalastajaksi. Jälkipolvien muisteluissa hän ja monet jälkeläiset ovat olleet merimiehiä purjealuksilla. Myös hänen hautakivessä lukee "Sjömannen". On säilynyt postikortteja, joissa kerrotaan, että 2 kk kuluttua ehkä ollaan kotona, jos suotuisia tuulia. Sörkän satamassa talvehtivien laivojen vartijanakin toimi ja poikansa Axel, eli isoisäni myös. Siitä on palkkakirjakin olemassa.

Rannassa oli Beckhuset, valkea pieni rakennus, jossa kuumennettiin tervaa ja pikeä- olivat tosi tärkeitä puisten laivojen pitämisessä vedenkestävänä. Tämä rakennus näkyy selvästi vanhoissa rantakuvissa.

Mielenkiintoinen seikka on se, että ranta-alue nykyiselle Isoisänsillalle (valmistunut 2016) on muodostunut purjelaivojen ns. painolastista, siis suurelta osalta kivenmurikoista ja maa-aineksesta, joka oli peräisin Keski-Euroopasta, eniten ehkä Britanniaista. Ne on kipattu rantaan, jos esim. puutavaralastissa ollut purjelaiva on jäänyt paluulastitta kotimatalle. Silloin otettiin painolasti, jotta purjelaiva pysyisi pystyssä. Tältä ranta-alueelta yhä löytyy asianharrastajille kiintoisia kiviä. Minulla on nyrkin kokoinen reiällinen piikiven kappale (jonka tosin löysin Beckhuset'in pohjalta).

Kun on kuunnellut aikalaisten kertomuksia, mm 104 -vuotiaaksi elänyttä sukulaistani, voi uskoa, että paikka vaikutti olleen paratiisimainen verrattuna vanhoissa ahtaissa puutaloissa asumiseen Sörkässä. Tosin saarella olo aiheutti hankaluuksia, käyttövesi haettiin läheisestä lammesta, juomavesi tuotiin Kulosaaren puolelta, koulua käytiin Kulosaarella tai mantereella ja aina oli venekyyti tai jäällä kulku tarpeen.

Helteeseen oli varauduttu, minulla oli mukana 2 kpl Freixenet -kuohuviiniä ja muoviset lasit. Ja mikäli kuulin oikein, retkeläisten mielestä kuohuviini oli juuri sopivassa tarjoilulämpötilassa ja sitä riitti kahteen muovilasilliseen! Kuulin kommentinkin, että se oli retken paras hetki (toivottavasti ei paras anti...)!

P.S. Otsikkokuva on 1930-luvulta, kuvattu lännestä päin Isoisänniemeen. Vasemmassa alakulmasa näkyy edesmennyttä Sompasaarta. Kuvan taustalla on Kulosaarta.

Kiitos mukavalle porukallemme ja myös mukana olleelle Tjallelle ja veljelleni. Harri W.